

מתן תמיכה לנשים - חלק אינטגרלי מכל מדיניות הנוגעת לגיל הרך

צעדים ראשוניים במסע לשיפור הבריאות והרווחה בפרנמבוקו

Raquel Lyra

Governor of the State of Pernambuco
Brazil

בכל תחומי החינוך, הבריאות והרווחה ולזהות נשים שזקוקות לתמיכה. ב-2020 הכירה קרן אבריןק בהישגים האלה והעניקה לעירייה את אות הידידות לגיל הרך (Fundação Abrinq, ללא תאריך).

"המעבר משלטון ברמה העירונית לשלטון ברמה המדינית מציב אתגרים רבים מלבד הצורך הפשוט לשרת אוכלוסייה גדולה יותר."

אולם האם אפשר ליישם את פלטפורמת המדיניות הזו בקנה מידה גדול יותר? בבחירות שנערכו במדינה ב-2022 נבחרתי לתפקיד מושלת פרנמבוקו, ופריסילה קראוס נבחרה לתפקיד סגנית המושלת. בכך הפכה פרנמבוקו למדינה הראשונה בהיסטוריה של ברזיל שבה הצמרת המדינית כוללת נשים בלבד. אולם עד מהרה התברר כי המעבר משלטון ברמה העירונית לשלטון ברמה המדינית מציב אתגרים רבים מלבד הצורך הפשוט לשרת אוכלוסייה גדולה יותר. המעבר הזה דורש גם התמודדות עם הבדלים בהקשרים השונים ברחבי המחוז, שבו אנשים רבים חיים בתנאים שמעצימים את רמת הפגיעות שלהם.

תחום הגיל הרך מספק מסגרת מכוונת מצוינת לעיצוב המדיניות בממשלה כיוון שהוא נמצא בנקודת המפגש בין שלל שירותים, החל מחינוך ועד בריאות, רווחה ותשתיות ציבוריות. בתפקידי כראשת העירייה של קרוארו בשנים 2017-2022, עירייה במדינת פרנמבוקו בצפון מזרח ברזיל, השתמשתי במסגרת המושגית הלאומית לגיל הרך של ברזיל - שהתקבלה ב-2016 - כנקודת פתיחה לפיתוח כללי מדיניות עירונית חוצי מגזרים (Government of Brazil, 2016).

במסגרת כללי המדיניות האלה הכרנו בכך שתמיכה בילדים פירושה גם תמיכה במי שמטפל בהם - ולרוב, המטפלות הן נשים. האחריות הרבה שמתלווה לטיפול בילדים יוצרת לחץ ומתח בקרב הנשים, ומוסיפה לאי-שוויון שעימו הן כבר מתמודדות. אחד החוקים שהעברנו בקרוארו, למשל, מבטיח מתן סיוע לנשים הרות לפני ואחרי הלידה (Municipality of Caruaru, 2017). בנינו בית יולדות חדש ו-16 מרכזים חינוכיים לגיל הרך, ובכך שילשנו את מספר הילדים שמקבלים טיפול ואפשרנו לאימהות רבות יותר לקבל גישה להכשרה מקצועית. נוסף על כך הצטרפנו לתוכנית Urban95 של קרן ברנרד ון ליה, כדי לשפר את איסוף ושיתוף הנתונים

Photo: Miva Filho

אתגרים ברמה המדינית בדרך לשיפור נקודת הפתיחה לכל הילדים

עלינו לוודא שכל ילד וילדה בפרנמבוקו יקבלו טיפול מלא ומשולב, להתחשב בתחום התפתחות הילד בכל הממדים ולהביא בחשבון את הילדים, המטפלות והסביבה שבה הם חיים. מטרתנו היא לספק תוכניות התערבות ושירותים שישפרו את יכולתן של אימהות בנסיבות חיים מוחלשות לספק לילדיהן תזונה מספקת, גירויים, אהבה והגנה מפני מתחים ואלימות.

ידענו שבראשית התהליך יהיה עלינו להבין את החוויות של ילדים ונשים במדינה. רבים מהנתונים הסטטיסטיים הם מייאשים. בשנת 2021 עלה שיעור העוני בפרנמבוקו יותר מאשר בכל מדינה אחרת בברזיל, וטיפס ביותר מ-8 אחוזים בשנה אחת – כלומר, יותר מ-800,000 איש נוספו למעגל העוני (FGV Social, 2022). רק 32.6% מהנשים ההרות בפרנמבוקו נבדקו יותר משבע פעמים במרפאה במהלך ההיריון, כפי שממליץ משרד הבריאות. שיעור תמותת הילדים במדינה גבוה – 12.42 ל-1,000 לידות בפרנמבוקו ב-2021 (Instituto Brasileiro de Geografia e Estatística, 2021) – וידוע לנו שניתן היה למנוע 70% מהמיתות הללו. רק 17.7% מהילדים בני 3 ומטה נמצאים במסגרות חינוך שונות לגיל הרך, השיעור הנמוך ביותר במדינות באזור צפון מזרח ברזיל (National Council of Justice, 2019).

"המחסור במסגרות חינוך לגיל הרך הוא אחד הגורמים לשימור שיעורי העוני הגבוהים."

כיוון שהוכח כי גישה למסגרות חינוך לגיל הרך מגדילה את שיעור ההשתתפות של נשים בשוק העבודה (OECD Development Centre, 2014), אנחנו מאמינים שהמחסור במסגרות חינוך לגיל הרך הוא אחד הגורמים לשימור שיעורי העוני הגבוהים. בפרנמבוקו, נשים הן הקבוצה הדמוגרפית בעלת הסיכויים הגדולים ביותר לחיות בתנאי עוני – בשיעור של 52.3% ב-2021 – ואחריהן ילדים מלידה ועד גיל 9 (FGV Social, 2022). השונות המגדרית הזו באה לידי ביטוי בכל רחבי ברזיל, שבה 19.3% ממשקי הבית שבראשם עומדות נשים חוו חוסר ביטחון תזונתי חמור ב-2022, בהשוואה ל-11.9% ממשקי הבית שבראשם עומדים גברים (Rede PENSSAM, 2022).

השלבים הבאים במסע לשיפור מצב הגיל הרך בפרנמבוקו

בנתונים הסטטיסטיים האלה מסתתרים סיפורים אנושיים רבים ומגוונים, ולכן התוכנית המדינית הראשונה שלנו לגיל הרך מתחילה בהקשבה – לארגוני החברה האזרחית, לעיריות, לנשים ולילדים. אנחנו צופים שהתוכנית הזו תכלול פעולות חוצות מגזרים להקמת רשתות תמיכה משלבי טרום הלידה ועד לגילאים מאוחרים יותר. נזהה צווארי בקבוק ונטמיע פתרונות, החל מבניית מחלקות יולדות בבתי החולים ועד יצירת 60,000 מקומות חדשים במסגרות לגיל הרך ברחבי המדינה,

ונשפר את איכות החינוך לגיל הרך בשיתוף פעולה עם הרשויות המקומיות. בנובמבר 2023 הגשנו לאישור פרויקט חוקתי שמיועד ל"אימהות של פרנמבוקו", תוכנית מתן קצבאות לפי קריטריוני זכאות לנשים שחיות בעוני עם ילדים עד גיל 6, המציעה להן גם הכשרה מקצועית וחינוכית. אלה רק השלבים הראשונים במסע. זוהי חובתנו, כנציגי העם, להבטיח קיום אזרחי בכבוד גם לאלה שאינם יכולים עדיין לדבר בעד עצמם. התמיכה ביכולת השגשוג של ילדים מתחילה בהבטחת בריאותן ורווחתן של נשים בפרנמבוקו, כדי שתהיה להן היכולת לספק לילדיהם סביבה בטוחה ומטפחת.